

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XI):

Este un păcat ca un popor să plătească civilizația cu propria sa existență! -
Ungurii au creat statul; nemții orașele

2018 - MAREA UNIRE și Tribunismul

Dragostea fierbinte de patrie și "zidul chinezesc" al limbii cel mai părăsit dintre toate popoarele pământului desăvârșita artă de a supraviețui a acestui popor!

"Poporul care nu posedă o limbă maternă nici patrie nu are."

Károly Kisfaludi
scriitor (1788-1830)
intemeietor al literaturii dramatice maghiare,
precursor al romantismului

Limba și cultura germană reprezintă un pericol pentru națiunea noastră

Nu trebuie să-l urim pe german, ci să ne ferim de el!

József Bajza
scriitorul

Ce s-a întâmplat la 15 martie 1848?

"Societatea celor zece" sau "Tinerii unguri"

Ei militau împotriva regilor, fiind adepți ai libertății poporului și eliberării claselor deposedate de drepturi

Sándor Petöfi
republican radical (1823-1849)

păcat ca un popor să plătească civilizația cu propria sa existență

Ungurii au creat statul - nemții orașele!

Este un păcat ca un popor să plătească civilizația cu propria sa existență! - Ungurii au creat statul; nemții orașele

Scriitorul și jurnalistul Paul Lendvai (n.1929) este autorul lucrării "Ungurii"; în „*Introducere*” mărturisește: «M-am născut ca ungur de origine evreiască și prin cei patruzeci de ani petrecuți la Viena am devenit austriac. În această calitate sper să nu trebuiască să țin cont de vreun tabu și să-i pot descrie pe maghiari din perspectivă amicală, dar și critică». El prezintă "supraviețuirea poporului ungar și a statului său național" ca miracol al istoriei europene:

«Jocul dintre deschidere și închistare, dintre cosmopolitism și naționalism, dintre sentimentul singurătății și conștiința misiunii istorice, dintre spaima de moarte și cutezanța de a se încontra cu mai puternicii vremii și-a găsit o oglindire impresionantă în avatarurile culturii și istoriei Ungariei. Un lung lanț de înfrângeri fatale a întărit **sentimentul de popor trădat** ("Sîntem cel mai părăsit dintre toate popoarele pământului", a spus poetul național Petöfi) și a făcut ca pesimismul în fața vieții să prindă rădăcini în aproape toate generațiile maghiarimii. Pustiirile suferite de țara pe care Occidentul a lăsat-o în repetate rânduri de izbeliște în timpul năvălirii mongole din 1241, catastrofa de la Mohács din 1526 urmată de un secol și jumătate de ocupație turcească, momentul 1848/49 când lupta pentru libertate a fost înăbușită de armatele unite ale Habsburgilor și ale țarului Rusiei, distrugerea Ungariei istorice prin tratatul de la Trianon din 1920, (...) au fost catastrofe, care au acutizat în permanență conștiința de popor părăsit. Cine ar putea să conteste însă vreodată **incredibila capacitate de a rezista și desăvârșita artă de a supraviețui a acestui popor?**

În ciuda faptului că țara a fost împărțită în trei și în ciuda secolelor de dominație străină, ungurii au fost capabili să-și păstreze identitatea națională. Dragostea fierbinte de patrie a fost aceea care le-a dat forța ca, strînși între germani și slavi, lipsiți de rude și **izolați de restul lumii prin “zidul chinezesc” al limbii lor, să supraviețuiască și să treacă de catastrofe.** Una dintre cheile pentru înțelegerea ascensiunii și prăbușirii Ungariei, de la descălecat pînă la sfîrșitul primului război mondial, dar și pentru înțelegerea succesiunii precipitate a răsturnărilor de situație dintre 1920 și 1990, o furnizează învățăturile din jurul anului 1030 (redactate probabil de un preot german) ale primului rege creștin din dinastia Árpád, Ștefan cel Sfînt, către fiul său. “Imperiul Roman a dobîndit o importanță așa de mare datorită mai ales faptului că între hotarele lui se strîngeau numeroși nobili și înțelepți din diferite țări, și principii lui au devenit așa de glorioși și așa de puternici datorită acestui fapt (...) Venind din diferite țări și provincii, coloniștii aduc cu ei diferite limbi și obiceiuri, diferite lucruri și arme folositoare, care împodobesc și aureolează curtea regelui, dar în puterile străine bagă groaza. **O țară care are limbă numai de un fel și obiceiuri numai de un fel este slabă și neputincioasă.** De aceea, fiul meu, îți poruncesc să te întâlnești cu ei și să te porți cuviincios cu ei, pentru ca lor să le fie mai plăcut a zăbovi la tine decît altundeva, căci de vei distruge cele construite de mine, de vei împrăștia cele adunate de mine, atunci, fără îndoială, imperiul tău de mare pagubă va avea parte.» Relația dintre unguri și germani, autorul o explică tot în introducere: «După căsătoria în anul 996 a lui Ștefan cel Sfînt cu prințesa bavareză Gisela, sora viitorului împărat Henric al II-lea, **raportul dintre unguri și germani a fost și el în unele privințe un unicat.** La curtea primului rege al Ungariei, preoții, cavalerii și nobilii germani veniți în suita Giselei au jucat un rol de prim plan, iar regele visa la instituțiile germanice ca la niște modele. Succesorii săi din dinastia arpadiană au încurajat și ei sistematic formarea de mari colonii germane, ceea ce l-a făcut pe un istoric maghiar din secolul al XIX-lea să spună: “**Ungurii au creat statul; nemții orașele.**”

Sentimentele statului conducător maghiar oscilau între admirație fără rezerve și neîncredere înrădăcinată.

Orașele libere regale dominate de burghezia germană au rămas neatinse de războaiele cu turcii. În timp ce regii unguri au implantat primele grupuri mari de nemți în părțile de nord ale țării și pe sași în Transilvania, Habsburgii aduc în secolul al XVIII-lea coloniști mai ales în regiunile Bacika și Banat din Sudul Ungariei. Privilegiile acordate cetățenilor germani au fost cele care i-au făcut bănuitori pe ungurii dezavantajați. Mai important din punct de vedere politic a fost însă mișcarea condusă la începutul secolului al XIX-lea de nobili și literați însuflețiți de sentimente naționale și desfășurată sub semnul păstrării și înnoirii limbii maghiare amenințate de germanizare. În multe familii ungurești se considera atunci că nu este de bonton să conversezi în limba maternă sau să aduci vorba despre poezii și romane ungurești. Poetul Károly Kisfaludi, care la început el însuși corespondase în nemțește cu fratele său și care a trebuit, ca să zic așa, să reînvețe limba maternă, avertiza: “Poporul care nu posedă o limbă maternă nici patrie nu are.” În ajunul revoluției din anul 1848, scriitorul József Bajza a ținut o cuvîntare înflăcărată la Academia de Științe din Budapesta: “**Limba și cultura germană reprezintă un pericol pentru națiunea noastră.** Ar trebui în sfîrșit să ne venim în fire și să înțelegem că această modă ne duce la pierzanie și că în

special prin pătrunderea limbii germane ni se pregătește sfârșitul (...) Nu trebuie să-l urim pe german, ci să ne ferim de el (...) Eu nu sînt barbar și nu vreau să mă ridic împotriva civilizației (...) **Dar consider că este un păcat ca un popor să plătească civilizația cu propria sa existență.”»**

Prima sărbătoare anuală a Ungariei este în luna martie, fiind descrisă de Paul Lendvai, pe înțelesul tuturor: «conducătorii revoluției din 15 martie nu au fost politicieni profesioniști nobili, ci tineri intelectuali în fruntea cărora s-a aflat radicalul poet național de 25 de ani Sándor Petöfi. Ceea ce s-a întâmplat în această zi la Budapesta este evenimentul istoriei ungare descris cel mai adesea în toate amănunțele lui pe care școlarii maghiari trebuie să le învețe pe dinafară și la 150 de ani după ce ele s-au consumat și pe care fiecare regim, în funcție de orientarea lui politică le evaluează și le instrumentează. Pe malul Dunării, în fața statuii lui Petöfi și pe scara exterioară a Muzeului Național din Budapesta, ungurii comemorează în fiecare an la 15 martie acest de neuitat prolog la cea mai importantă și mai necontestată revoluție din agitata lor istorie. La 15 martie al fiecărui an, școlari, gimnaziști, studenți și adulți patrioți poartă ca simbol al mîndriei naționale cocarda roșie-albă verde. De cînd lumea, regimurile autoritare sau deschis dictatoriale au tremurat de scînteia electrizantă a acestei zile aniversare (...) Ce s-a întîmplat deci în această zi memorabilă din anul 1848?» Avangarda mișcării revoluționare din Pesta, care a pregătit cotitura istorică, era formată din aproximativ cincizeci de tineri scriitori, publiciști, funcționari, membri ai straturilor inferioare ale clasei de mijloc și dintr-o mîna de nobili. Purtătorul lor de cuvînt, celebrul poet Petöfi, avea 25, scriitorul Mór Jókai 23 și istoricul Pál Vasvári numai 21 de ani.

Ei aparțineau “**Societății celor zece**”, un club înființat de Petöfi pe care ei apoi l-au numit “**Tinerii unguri**”.

Ideile lui Petöfi depășeau chiar de atunci cu mult propunerile de reformă ale lui Kossuth.

El era un republican radical, care-și manifesta cu cuvîntul vorbit și scris ura împotriva regilor, un adept al libertății poporului și al eliberării claselor deposedate de drepturi.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xi-133368.html>

